

เรื่อง พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ ในส่วนที่เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจจัดการทรัพย์สินหลังจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว (กรณีนายไพบูลย์ รัตนเศรษฐ์ ผู้ร้อง) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ส่งข้อโต้แย้งของนายไพบูลย์ รัตนเศรษฐ์ จำเลยในคดีล้มละลาย หมายเลขคำที่ ล. ๑๑ - ๑๒/๒๕๕๓ ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ ในส่วนที่กำหนดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เข้าจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ ก่อนที่ศาลจะพิพากษาให้ล้มละลาย เป็นการจำกัดสิทธิของลูกหนี้ในการจัดการทรัพย์สิน ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ว่า

ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ ฟ้องนายไพบูลย์ รัตนเศรษฐ์ หรือยูฮง แซ่โซ เป็นจำเลย ต่อศาลจังหวัดนครราชสีมา ขอให้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยเด็ดขาด และพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย ศาลจังหวัดนครราชสีมามีคำพิพากษาสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาตรา ๑๔ จำเลยอุทธรณ์คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด และในขณะที่คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ภาค ๓ จำเลยยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดนครราชสีมาว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ ที่จะใช้บังคับแก่คดีนี้ กำหนดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เข้าจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ (จำเลย) ก่อนที่ศาลจะพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายแม้คดีจะยังไม่ถึงที่สุด เพราะลูกหนี้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งศาล การที่ศาลจะใช้พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ บังคับแก่คดีนี้ อาจจะเป็นการจำกัดสิทธิของจำเลยในการจัดการทรัพย์สินของตน จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง เป็นการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลจังหวัดนครราชสีมาเห็นว่า กรณีตามคำร้องเป็นการโต้แย้งดุลพินิจของศาล ไม่ใช่โต้แย้งว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ จึงไม่ใช่กรณีต้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ให้ยกคำร้อง

จำเลยอุทธรณ์คำสั่งของศาลจังหวัดนครราชสีมาที่ให้ยกคำร้อง

ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ เห็นว่า การที่จำเลยยื่นคำร้องขอให้รื้อการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย เป็นการยื่นคำร้องขณะคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ย่อมเป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์ภาค ๓ จึงให้ยกคำสั่งศาลชั้นต้นที่ยกคำร้องของจำเลย แต่เนื่องจากคดีนี้ได้ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์ภาค ๓ แล้ว เห็นสมควรส่งคำร้องของจำเลย โดยไม่ต้องย้อนสำนวนคืนศาลชั้นต้น และเห็นว่าจำเลยได้ยื่นคำร้องโต้แย้งว่าการที่ศาลจะใช้พระราชบัญญัติ

ล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ บังคับแก่คดี เป็นการกำหนดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เข้าจัดการทรัพย์สินของจำเลยก่อนที่ศาลจะพิพากษาให้จำเลยล้มละลายเป็นการจำกัดสิทธิของจำเลยในการจัดการทรัพย์สินของตน ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง จึงส่งความเห็นตามคำร้องของจำเลยตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

๒. ประเด็นเบื้องต้น

ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่
พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ร้องยื่นคำร้องในระหว่างที่คดีล้มละลายที่ผู้ร้องเป็นจำเลยยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์โต้แย้งว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ ในส่วนที่เป็นบทบัญญัติที่จะใช้บังคับแก่คดีนี้ ซึ่งกำหนดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เข้าจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ก่อนที่ศาลจะพิพากษาให้ล้มละลาย ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง คำร้องดังกล่าวเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัย

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นตามคำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัย คือ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ ในส่วนที่กำหนดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เข้าจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ ก่อนที่ศาลจะพิพากษาให้ล้มละลาย เป็นการจำกัดสิทธิของลูกหนี้ในการจัดการทรัพย์สิน ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นตามคำร้องดังกล่าวเป็นการร้องขอให้พิจารณาพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ ในส่วนที่เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจจัดการทรัพย์สินหลังจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดแล้วว่า ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยไว้แล้วตามคำวินิจฉัยที่ ๑๔/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๔ ว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ ในส่วนที่เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจจัดการทรัพย์สินหลังจากที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๘ บัญญัติว่า “คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ”

๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายประเสริฐ นาสกุล นายกระมล ทองธรรมชาติ นายจุมพล ณ สงขลา พลโท จุล อติเรก นายปรีชา เฉลิมวณิช นายผัน จันทรปาน นายมงคล สระฐาน นายสุจิต บุญบงการ นายสุจินดา ยงสุนทร นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ นายอนันต์ เกตุวงศ์ นายอมร รักษาสัตย์ นายอิสสระ นิตินันท์ประภาศ และนายอูระ หวังอ้อมกลาง

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๑๙ ตอนที่ ๑๘ ก วันที่ ๑๔
กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕

ย่อโดย นางสาวร่มปรางค์ สวมประคำ
กลุ่มงานคดี ๓